

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: Budapesttől Almásfüzitőig

Forrás: Pesti napló

Bp
(Hely)

1910. 6. 8.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

797.5

100

1910

Személy

Helyszám

Budapesttől — Almásfüzitőig.

— Pischof kudarca. —

Budapest, június 7.

(Saját tudósítónktól.) A repülőversenyek mai harmadik napja szenzációsnak ígérkezett. Nem is csalódott a közönség, mert a Budapest—Győr közti utazási versenyen kívül egyéb izgalmas szenzációk is élénkitették a napot. Az első két nap nem tudott lelkesedést, sportizgalmakat kiváltani, de a harmadik nap már erősen beletüzelt a közönséget az izgalmakba. Nincs az a Szent István-díj, amely jobban izgatta volna a pesti kedélyeket, mint Pischof győri utja és szinte mámorosak voltak az arcok, a lelkesedés pirja lobogott minden arcon, mikor egynémely rövidlátó ember elkezdett kiabálni úgy nyolc óra tájban:

— Jön már, jön már!

A hosszú és izgalmas várakozás alatt azonban bőven szolgáltak szenzációkkal az itthon maradottak.

Illner az ő csodaszép, madáralaku Etrich monoplánján felszállott a magasba. Néhány kis kört írt le és már fenlebegett kétszáz méternyire, de ő csak ment egyre feljebb, feljebb. Négyszázötven méterig. A tornyok úgy elvesztek alatta, ahogy a fák mögül kipiroslottak a szentlőrinci, meg a kőbányai torony, mint ahogy a Bazilika tornya mellett eltöprel a villamos megálló oszlopa. Apró kis gyufaszálak voltak a fák mögött azok a domináló magasságok — az Illner magasságához képest.

Mikor leszállt és a gyengeidegzetűek ismét lélezgethettek, a versenytér legtulsó szélén röplő Efimoff, a versenytér primadonnája,

akit már csak Efinek hívtak a becéző pesti ember, nyolc méter magasból lezuhant, mint egy feldobott skatulya. A mentők hozták be, de nem súlyos a sérülése.

A mai versenynapot is egyébként az jellemezte, hogy a híres, nagy repülők: Latham, Rougier és Paulhan se voltak. Latham ugyan felszállt, repült is két kört, de hamar leereszkedett, mert megint valami baja esett a motorjának. Rougier is csak kísérletezett. Paulhan pedig, aki az utazási versenyre is benevezett, éppen csak hogy kijött, de rögtön vissza is fordult.

(Pischof elindul.)

Már kora délután nagy közönség volt a nagytribün előtti téren. A győri utazási verseny korán kivonzotta a közönséget, de mivel csak Pischof indult az utazási versenyre, minden érdeklődés a jeles osztrák aviatikus felé irányult.

Tíz perccel három óra előtt huzták ki Pischof monoplánját a hangárból. Mint egy kis szárnyas autómobil, gurult elő a Pischof-monoplán. Mialatt a

gép előkeult. Pischof bejelentette a zsűrinek, hogy indul az utazási verseny díjáért. Pontban 2 óra 56 perckor indult el. A gép motorja berregni kezdett és a következő pillanatban a szőke szakállú, sápadt osztrák aviatikus már elhaladt az első pilon előtt. Egyszer megkerülte a pályát, aztán mint aki nagy dologra határozta el magát, nyilsebesen indult neki a nagy utnak, a Gellért-hegy felé irányítva gépét. Néhány percig még látta a tribünre rohanó közönséget, aztán eltűnt a messzeségben. Valami kis pont még látszott a fák mögött, de ez is csak egy percig tartott és csak a jószeműek számára.

A vállalkozás szenzációs és nagyszerű volt. A

győri ut levegővonalban 116 kilométer és két hegységen kell a repülő embernek keresztülvergődnie, tehát sokkal nagyobb nehézséggel jár, mint a london—manchesteri ut, amelyet Paulhan tett meg. De a 100.000 korona is csábító és bár fiatal és kezdő ember vállalkozott rá elsőnek, a közönség naiv lelkesedéssel bizott a lányos arcú német ember sikerében.

Pischof még soha nagy utat nem tett. Érthető tehát, hogy a szép, fiatal, szőke felesége aggodalmas arccal ült az egyik automobilban és nógatta a soffört, hogy:

— Gehien wir schon, gehen wir schon!

Rendkívül aggasztónak látszott az utazás egyébként. A budai hegyek felől nehéz felhők tornyosultak és a közeli zivatar szinte a levegőben volt.

Négy óra felé megindult a verseny itthon is. A gépek köpködtek, szállodostak, kergetőztek fenn a levegőben, de azért az érdeklődést Pischof köthette le magának. A fantázia elkísérte a budai hegyek közé, a kis magyar falvakon át és kevesen gyönyörködtek lélekben is a pálya körül keringőző repülőemberek pompás bravurjaiban.

Közben előkerültek a hangárokból a monoplánok, a biplánok és négy órára már mintegy 8—10 ezer ember sürgött-forgott a kerítések mögött.

Illner a 14. számú Etrich-monoplánján a magasság, gyorsaság és időtartam versenyre indult, de mindössze hét percig röplött. Kinet a 15-ös kettős fedélű Fahrmanjával, Wagner a Henriet-monoplánon, Efimoff és Frey André szálltak fel és négyszer keringőztek mintegy 10—15 percig a levegőben, mikor hirtelen viharos erejű szél támadt és úgy látszott, hogy szétszakgatja valamennyit. A repülő emberek azonban nem várták be a nagyobb

bajt. Ahogy tudtak, siettek a földre, ott, ahol a szél érte őket, csak Frey kanyargott még kétszer-háromszor kis körökben és gyönyörűen, kecsesen szállt le, mint valami sirály, mikor a viharban a tenger habjaira ereszkedik.

A gépeket hamarosan leeresztették és következett egy hosszú szünet. Az égen viharos felhők mutatkoztak, a közönség a tribünök alá menekült.

Az ötforintos helyről, hogy az esőtől megóvják a közönséget, átengedtek mindenkit a 20 koronás helyre. Kicsit csepegett is az eső, de aztán lassan elvonultak a felhők és kitisztult az ég.

(Hírek Pischof felől.)

Három óra 9 perckor az ó-budai hajógyár telefonon jelentette, hogy 3 óra 9 perckor az ó-budai sziget fölött egy monoplán haladt át. Az ó-budai sziget 10 kilométernyire van a felszállás helyétől.

Három óra 43 perckor jelentették, hogy Pischof Vörösvár fölött elröpült. Nem szállott le, holott egyik barátja, Booms százados Pilisvörösváron várta, mert Pischof ott tervezte első leszállását. Négy óra 2 perckor az a telefonjelentés érkezett, hogy a gép 3 óra 58 perc körül áthaladt Esztergom-Szászváron és pontban 4 órakor Tokod fölött látták. Tokod táján van a legnagyobb emelkedés. Addig az ut 46 kilométer. Pischof Nyergesujfalunak tart. Későbbi jelentés szerint az idő zivataros, Pischof azonban tovább repül és messze túlhaladta az automobiloikat.

Délután 4 óra 19 perckor Nyergesujfaluról azt jelentik, hogy Pischof gépe Nyergesujfalutól 4 kilométernyire nyugati irányban Lábatlan cementgyárnál a nagy vihar miatt leszállott. Óriási orkán dühöng.

Komárom megerősíti azt a hírt, hogy Pischof 4 óra 15 perckor Lábatlannál leszállott. Pischof 1 óra 8 perc alatt légvonalban 56 kilométert tett meg. A valódi távolság sokkal nagyobb. Komáromból azt jelentik, hogy Komáromon túl Győr felé szép idő van. Így van remény arra, hogy Pischof lovag folytatja útját.

Nyergesujfaluról telefonálják: Öt óra 8 perckor Pischof lovag tovább indul a Hartmann-féle rétről. Csendes eső van, Három automobil áll a felszállás helyén.

A közönség figyelme most már teljesen Pischof felé terelődött. Voltak akik naplementekor látni vélték és az egész közönség a nyugati egyet nézte, hátha jön már vissza a derék szöke osztrák.

— Ott jön ni.

— Én látom — mondta egy másik.

És mivel egy ember látta, hát százan is látták. Minden repülő falevél most Pischof

volt. Addig várták, lesték az eget, amig teljesen besötétedett és amig meg nem unták a hiábavaló várakozást. Lassan oszladozni kezdett a közönség és a legnagyobb bizonytalanságban volt mindenki afelől, hogy hol késhetik Pischof és mi baja eshetett.

Este későn végre hírt kaptunk róla.

Pischof a vihar miatt Dunaalmásban leszállott (tehát Győrig több mint a fele utat megtette) onnan gyalog ment be Almásfüzitőre, ahonnan a személyvonattal jött vissza a Budapestre. Pischof 9 óra 20 perckor érkezett vissza a fővárosba, a gépét pedig elhelyezte földel alá. Az első indulás tehát nem sikerült. A viharos idő akadályozta meg Pischofot abban, hogy az első 100.000 koronás díjat elvigye. Most nem sikerült, de legközelebb bizonyára tapasztalatokkal megrakodva, nagyobb reménységgel indulhat a nagy utra.

(Illner a magasban.)

Negyedhat óra tájban elvonult a vihar, félhatkor pedig már majdnem szélcsend volt. Gyönyörű idő lett a zivataros, felhős fél óra után. A repülőtéren új élet támadt. Egymásután szálltak fel Illner, Frey, André, majd Latham, továbbá Paul, Amerigo, Kinet és Rougier.

A magassági díjért pályázó Illner messze társai fölé emelkedett és sirályalaku gépével közben cirkálván, a szögmerésekkel megállapított magassága tulajdonképpen minden feltevést. Eleinte 309 méter magasságot állapítottak meg. Utána rögtön egy másik jelentés szerint 376 méternyire emelkedett. A legnagyobb magasság amit elért 449 méter volt.

Közvetlen alatta repült Latham, gyönyörűen, símán, az Antoinette-jével. Az ő legnagyobb magassága 126 méter volt. Rövid ideig cirkált fenn, aztán leszállt.

(Efimoff balesete.)

Este hét óra tíz perckor, valahol messze, a két koronás hely körül, a versenytér legutolsó sarkában eltűnt Efimoff repülőgépe. A tribünök közönsége csak annyit látott, hogy a tér közepén álló lovasrendőrszakasz vad iramodással, nagy porfelhőt verve, rohant arra felé, amerre a gép eltűnt szem előtt.

Mentők, automobiloik, fiakkerek rohantak a helyszínre és a Fahrman-gépet egy romhalmazban találták, míg Efimoff szomorúan sántikált az eltörött gépe körül. A fejét lötölte meg, a tarkóján és a lábán szenvedett kisebb sérülést. A veséje táján az oldalát is fájlalta. A mentők vitték be az István-úti szanatóriumba, ahol az orvosok megvizsgálták és konstataálták, hogy komoly baja nem esett, néhány nap múlva repülhet — az új Voisin-gépén.

(Tűz és balesetek.)

Kedden este hét órakor a Kutassy hangárjában egy kipattant szikrától meggyuladt a Fahrman-re-

pülőgép hátulsó kormányvászna. A tüzet azonban hirtelen eloltották, mielőtt még nagyobb kárt okozhatott volna.

Balesetekben sem volt hiány kedden a repülőversenytéren. Walter József tizenkilenc éves lakatossegéd a Fehér-úton felmászott a fára, hogy a repülőversenyeket onnan nézze végig. Közben elvesztette az egyensúlyt és lezuhant. Súlyos sérülésekkel vitték a Szent István-kórházba. — A repülőversenytéri villamos megállónál Német György villamos vasuti munkás két kocsit akart összekapcsolni. A hátulsó kocsit azonban idő előtt megindult és Német Györgyöt a két kocsit ütközése közé szorította. Német életveszélyes zúzódásokat szenvedett. A lakásán ápolják.

(Az eredmények.)

A mai versenynap eredményei a következők:
Időtartam-verseny. 1. Illner 55 perc 48.5 másodperc. 2. Wagner 54 perc 58.4 másodperc.

Távolsági verseny. 1. Wagner 62.33 kilométer. 2. Kinet 51 kilométer.

Magassági verseny. 1. Illner 449 méter. 2. Latham 126 méter.

Gyorsasági verseny. 1. Julerot 70.90 kilométer óránként, vagyis 8 perc 27.8 másodperc alatt tíz kilométer. 2. Wagner 70.59 kilométer óránként, illetőleg 8 perc 30 másodperc alatt tíz kilométer.

Gépkocsin a repülőgép előtt.

(Kiküldött tudósítónktól.) Délután félkettőkor indulunk a Vigadó elől Győrnek, abban reménykedve, hogy a startoló repülőgépekkel az ut mentén találkozni fogunk. Félnégykor Nyergesujfalun kapiuk az első telefonértesítést:

— Pischof háromnegyed háromkor startolt, Ujpestnek repült, ott kapott leírányt. Társai a startolónál állanak, aligha indulnak.

Szélesebben folytatjuk utunkat, izgatottan kémleljük a beboruló eget és keressük a felhők között Pischof csodás konstrukcióju monoplánját. Már Komárom-Ujvárost is elérjük, a katonai gyakorlótéren több ezren várják a levegő hősét, s amikor megáll gépkocsink, agyonostromolnak bennünket kérdésekkel a kíváncsi emberek. De egyéb újságot mi sem tudunk a nyergesujfalusi telefonjelentésnél.

— Pischof startolt, s ha baleset nem érte, rövidesen ideérkeznek!

Néhány percig várakozunk, majd tovább sietünk Győr városa felé, hogy tanúi legyünk az aviatikus megérkezésének. Szabadhegy mezőségén nemzeti és piros-kék-színű zászlók, a főenyre homokozott, nagy, fehér ponyva és négyzetben hullámozó tömeg jelzi a légi ut végállomását. A várakozásba erősen belefáradt kö-

zönség örömmel üdvözli gépkocsinkat, amely azt sejteti, hogy Pischof hírnökei vagyunk.

— Itt lesz nemsokára — mondják ujjongva, de csakhamar borúra válnak az arcok, amikor köztudomású lesz, hogy hiába várakoztak. Dr. Massány Ernő sportbiztosnak táviratot kézbesítenek, amelynek rövid, riasztó tartalma így szól:

— Pischof Süttö és Neszmély között szerencsétlenül járt.

E hír vétele után az állítólagos katasztrófa helyére siettünk. Alig hagyjuk hátunk mögött Győr városát, az országoton sebesen közeledik felénk egy gépköcsi. Megállítjuk és részleteket kérünk a katasztrófáról. Nagypéli Sterntha I Bernát, az automobil tulajdonosa, szolgál első hírrel, amely nem olyan riasztó, mint a távirat volt.

— Bécs felé igyekszünk — mondotta és Kő. Lábatlantól üldöztük Pischofot gépkocsimmal. Gyönyörűen repült, egészen a felhők között zakatolt a gép, amely simán jutott el Neszmély határáig. Ott, hirtelen leszállott. Mi megállítottuk automobilunkat, felsiettünk a hegyre, aztán meghívtam kocsimra. Komáromig együtt tettük meg az utat. Nagyon gyengének érezte magát, fázott, édesanyám pléddel takarta be és konyakot adott neki.

— Mit beszélt utjáról?

— Elpanaszolta, hogy igen kedvezőtlen időt választott. Zivatarban és jeges esőben repült. Valóságos istenkísértés volt az utja.

— Azt nem közölte, miért kellett abbahagyni a repülést?

— De igen. Azt mondotta, hogy megrömlött a motor. A nagy esőtől beázott, tele lett vízzel. Komárom-Ujvárosban átszállott a mi kocsinról a versenyrendezés automobiljára, amelyen az állomásra vitette magát és onnan visszautazott Budapestre.

Neszmélyig nem kaptunk újabb híreket. Amikor a kis faluba értünk, már tizenegyre járt az idő, de a koránfekvő emberek csoportokban állanak a kis, piros tetős házak előtt és lázasan beszélnek a nap szenzációjáról. Az első csoportban akadnak vállalkozók, akik készek elkalauzolni minket a leszállás helyére. Vagy tíz percig versenyezzünk a szélvészszel, amíg egy nagy hegy, tövébe nem érünk.

— Ott a Citrus-hegy tetején szállott le a „madárember“ — mondja szolgálata-kész vezetőnk, az esztergomi vicinális kalauza. — Éppen erre mentünk a vonattal és láttam, amikor fönn az ormon lerepült.

Amikor indulni akarunk a meredek hegyre, akkor érkezik oda dr. Massány Ernő gépkocsija is, amelyen Pischof külföldi barátai utaznak a kiváló sportbaráttal. Acetilén-lámpák fénye mellett mászszuk meg a hegyet, de hiába járunk, a gépnek nyomát sem találjuk. Nyerges-ujfalun tudtuk meg, hogy a gépet elszállították a Citrusról Almásfüzítő állomására, ahol vatra tették. A cementgyár tisztviselői szolgálnak kimerítő információval:

— Öt perccel négy óra előtt röpült a Sánchegyen keresztül Pischof — mondják — de Lábatlan előtt, amely szomszédos község, zivatar kerekedett, jeges eső esett. Azonban ez sem bírta leszállásra az aviatikust, aki elrepült a vasuti állomásig, ahol merész körív leírása után földre bocsátkozott. Öt óra husz perckor startolt és fél óra múlva már hallottuk, hogy a Citruson megrekedt utja . . .

Szerencsére, Pischofot nem érte veszedelem, sőt gépe sem szenvedett komolyabb sérüléseket. E megnyugtató hírek után, nekivágtunk az éjszakának, amelyet a pilisi hegyek alján kísértetiesen világítottak meg soriában a lángkék-vék. Nem az aviatika örömtüzei voltak. A vörösvári tótok meszet égettek . . .